

MANDATNO POROČILO SLOVENSKE ANTIDOPING ORGANIZACIJE

2018 - 2021

Ljubljana, november 2022

WADA je kot prednostno vrednoto svetovnega protidopinskega programa postavila skrb za zdravje, s čimer želi poudariti, da je svetovni protidopinski program dejansko program zaščite čistih športnikov.

Pričakovati bi bilo, da bodo k temu bolj trajnostno pripomogli tudi športniki sami, kar pa ni čisto tako, saj se do sedaj niso bili pripravljene preveč izpostavljati. Verjetno za to obstajajo določeni razlogi, ki bi jih znali psihologi ali sociologi ustrezno pojasniti, a ne glede na to, bi se športnice in športniki morali v zaščito svojih športnih interesov, predvsem pa svojega zdravja, bolj zavzeto vključiti.

Razširjenost dopinga med športniki je težko ugotovljivo, zato nam poleg statističnih rezultatov testiranj, ki v povprečju potrjujejo 1% pozitivnih vzorcev, ostanejo le še anketne raziskave, ki pa delež športnikov, ki so se v svoji karieri srečali z dopingom ocenjujejo na več kot 20%.

Razlogov za zlorabo dopinga v športu je več, zato ni potrebno usmerjati prst zgolj v športne grešnike, ki so si k boljšim rezultatom pomagali z dopingom, temveč so zato odgovorni vsi deležniki v športu. Eden najpomembnejših ukrepov gibanja za čist šport je uvedba preventivnih programov na čelu z spletnim izobraževanjem. To je namreč edina pot, po kateri lahko vsi športniki uresničijo svojo pravico do izobraževanja in zavedanja, da je šport aktivnost, kjer ni prostora za doping.

Če je bila ob začetkih organiziranega protidopinskega delovanja v Sloveniji beseda »doping« še tabu in športniki o njem niso upali na glas razpravljati niti med seboj, je danes po 13 letih drugače. Oddelek za boj proti dopingom in kasneje Slovenska antidoping organizacija - SLOADO v dveh mandatnih obdobjih postavijo preprečevanje dopinga v športu na ustrezno mesto v družbi. Preprečevanje dopinga v športu ali prizadevanja za čist šport in zaščito zdravja športnikov so danes prioritete športnih in vladnih oblasti. Razvoj protidopinskih programov in znanstveno raziskovalna dejavnost, izobraževanje na osnovi vrednot, svetovanja in preiskovalne aktivnosti, krepitev zmogljivosti organizacij, v celoti harmonizirana pravila, ki nadzorujejo realizacijo nacionalnih in mednarodnih protidopinskih pravil so glavne prioritete in aktivnosti globalnega skrbnika svetovnega protidopinskega programa, to je WADE.

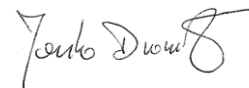
In če se uspe v nacionalnem okolju vzpostaviti in razviti enako strukturo protidopinskih programov, ki so skladni s Svetovnim protidopinskim kodeksom, pomeni, da je SLOADO na pravi poti, da skupaj z nacionalnimi športnimi zvezami vodi program, s katerim ščiti čisti šport in njegovo integriteto.

SLOADO je uspela v preteklem mandatu med ostalim izvesti vse štiri v programu navedene ključne naloge:

1. Doseči skladnost delovanja SLOADO s Svetovnim protidopinskim kodeksom – obsežen revizijski pregled skladnosti je SLOADO opravila januarja 2021.
2. Na podlagi strategije testiranj obrniti trend v prid testiranj izven tekmovanj, s čimer je povečala svojo nepredvidljivost. Statistični podatki v nadaljevanju to dokazujejo.
3. Na podlagi nacionalne strategije izobraževanja uvedla triletni cikel izobraževanja in ga nadgradila s spletnim izobraževanjem za registrirane športnike.
4. Okrepila sodelovanje z mednarodnimi organizacijami, bila soustanovitelj CEADO in vodi aktivno politiko sodelovanja z ITA, ki zastopa 54 mednarodnih športnih zvez.

Edino, česar SLOADO ni uspelo rešiti, je status organizacije. V osmih letih, kljub vsem prizadevanjem in ne glede na usmerjenost posamezne oblasti, je SLOADO iz javnih sredstev sofinancirana le za materialne stroške testiranj. SLOADO je edina organizacija v Evropi, ki ne prejema sredstev za delovanje, poslovne prostore in osebne dohodke zaposlenih. Ekipo sestavljajo trije prekarni sodelavci in ena zaposlena oseba.

Janko Dvoršak
direktor

POVZETEK MANDATNEGA POROČILA

SLOADO 2018 - 2021

KONTROLA DOPINGA

1961

URINSKIH
VZORCEV V
NACIONALNEM
PROGRAMU

195

KRVNIH
VZORCEV V
NACIONALNEM
PROGRAMU

676

URINSKIH
VZORCEV PO
NAROČILU TUJIH
ORGANIZACIJ

258

KRVNIH
VZORCEV V PO
NAROČILU TUJIH
ORGANIZACIJ

UPRAVLJANJE Z REZULTATI

15 KRŠITELJEV PROTIDOPINŠKIH PRAVIL IZ **8** RAZLIČNIH ŠPORTNIH PRANOG

TERAPEVTSKE IZJEME

21 IZDANIH TERAPEVTSKIH IZJEM Z VELJAVNOSTJO DO 1 LETA

PREVENTIVNI PROGRAMI

109

PREDAVANJ ZA PREKO
3.000 ŠPORTNIKOV IN
SPREMLJEVALNEGA
OSEBJA ŠPORTNIKOV

16.118

OPRAVLJENIH
E-IZOBRAŽEVANJ
ZA ŠPORTNIKE

1.976

OPRAVLJENIH
E-IZOBRAŽEVANJ ZA
SPREMLJEVALNO
OSEBJE ŠPORTNIKOV

MEDNARODNI PROJEKTI

6 MEDNARODNIH PROJEKTOV (UNESCO IN ERASMUS+),
PRIDOBLJENIH **271.714,00 €**

Kazalo vsebine

1.	PODROČJA DELOVANJA SLOADO.....	4
2.	KONTROLA DOPINGA	5
2.1	NACIONALNI PROGRAM TESTIRANJ V OBDOBJU 2018 – 2021	6
2.1.1	TESTIRANJA NA TEKMOVANJIH.....	6
2.1.2	TESTIRANJA IZVEN TEKMOVANJ	7
2.2	NACIONALNA REGISTRIRNA SKUPINA ZA TESTIRANJE (NRTP) IN SKUPINA ZA TESTIRANJE (TP)	9
3.	UPRAVLJANJE Z REZULTATI IN KRŠITVE PROTIDOPINŠKIH PRAVIL.....	10
3.1	DISCIPLINSKI POSTOPKI.....	10
3.2	POSTOPKI ZARADI NAPAK V PROGRAMU POSREDOVANJA LOKACIJ	11
4.	TERAPEVTSKE IZJEME	13
5.	PREVENTIVNI PROGRAMI	15
5.1	PROGRAMI ZA ŠPORTNIKE IN SPREMLJEVALNO OSEBJE ŠPORTNIKOV	15
5.1.1	PREVENTIVNI PROGRAMI V LETIH 2018 IN 2019	16
5.1.2	PREVENTIVNI PROGRAMI OD LETA 2020 DALJE	17
5.2	DRUGI PROGRAMI	18
5.3	INFORMIRANJE IN ZALOŽNIŠTVO	19
5.4	USPOSABLJANJA	20
6.	MEDNARODNI PROJEKTI	21
6.1	UNESCO Sklad za preprečevanje dopinga v športu	21
6.2	EACEA Erasmus+	21
7.	REVIZIJA WADA.....	24
8.	FINANČNO POROČILO.....	25

1. PODROČJA DELOVANJA SLOADO

Poslanstvo SLOADO je varovanje integritete športa z vzpostavljanjem okolja, ki promovira in krepi šport brez dopinga ter omogočanje slovenskim športnikom, da trenirajo in tekmujejo v poštenem okolju. Ker pa se prepovedanih snovi ne poslužujejo le vrhunski športniki, SLOADO idejo o čistem športu v prvi vrsti širi med mlade športnike, z različnimi programi in kampanjami pa tudi med rekreativne športnike, študente ustreznih smeri, zdravnike in ostalo medicinsko osebje in celotno športno javnost.

Vsa področja delovanja, ki sestavljajo Nacionalni program preprečevanja dopinga v športu, so zato razmeroma obsežna ter vključujejo vse programske sklope, ki jih predvideva Svetovni protidopinški Kodeks (Kodeks) in so za protidopinške organizacije obvezna. Programi se letno dopolnjujejo in nadgrajujejo ter prilagajajo zahtevam Svetovnega protidopinškega programa, s čimer SLOADO zagotavlja skladnost Slovenije s Kodeksom.

S skladnostjo Nacionalnega programa SLOADO zagotavlja slovenskim športnikom neovirano sodelovanje na tekmovanjih mednarodnega nivoja.

Slika 1: Področja delovanja SLOADO

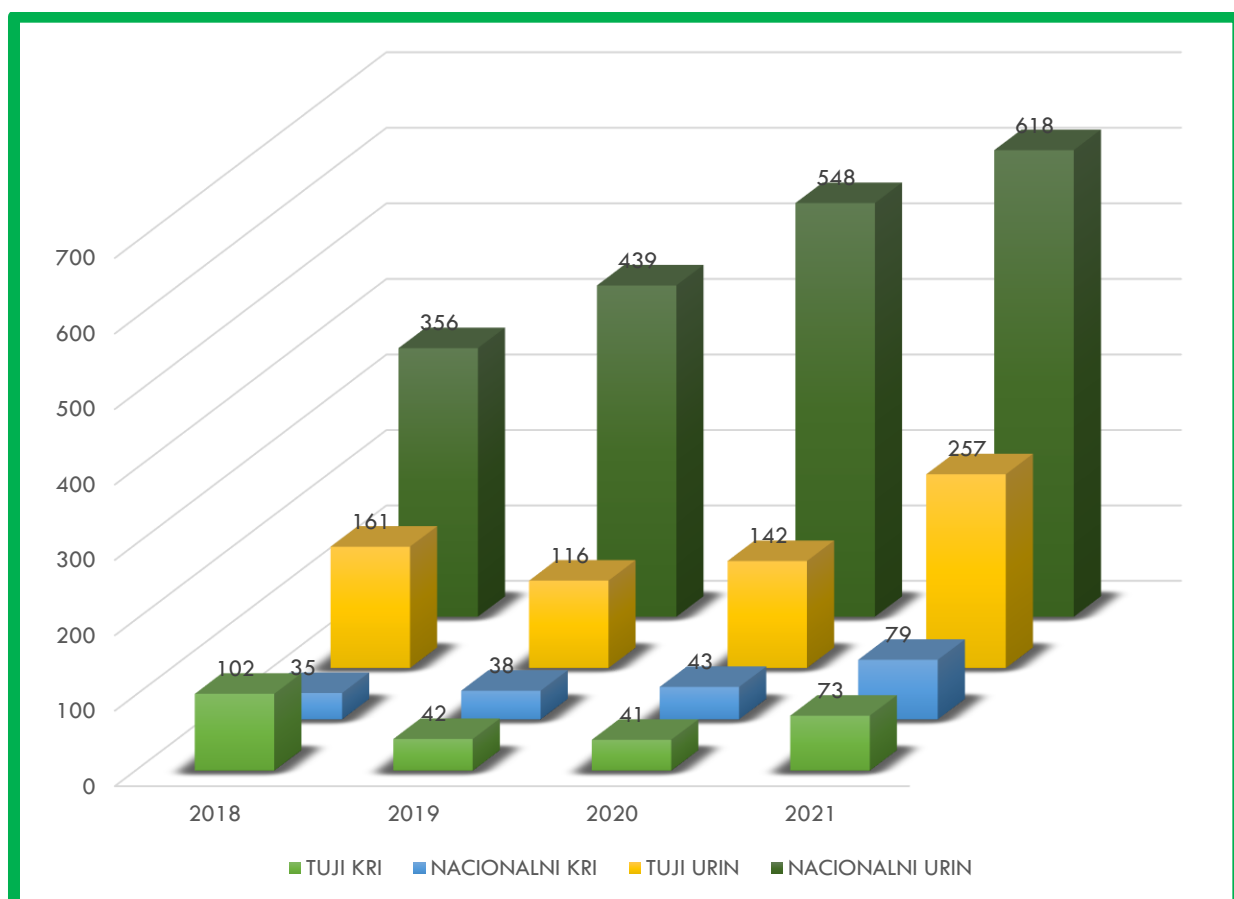
2. KONTROLA DOPINGA

Testiranja se izvajajo zaradi pridobitve dokazov o športnikovi skladnosti (ali neskladnosti) s strogo prepovedjo prisotnosti oz. uporabe prepovedanih snovi ali prepovedanih postopkov, ki jo določa Svetovni protidopinški Kodeks.

SLOADO lahko, kot nacionalna protidopinška organizacija, pristojna za testiranje, od slovenskih športnikov kadarkoli in kjerkoli zahteva, da opravijo odvzem vzorca za kontrolo dopinga. Vsa testiranja se izvajajo v skladu z Mednarodnimi standardi za testiranja in preiskave.

Poleg testiranj v sklopu nacionalnega programa, SLOADO po naročilo izvaja testiranja za tuje organizacije, kot so Mednarodne športne zveze, tuje nacionalne protidopinške organizacije in organizatorje mednarodnih tekmovanj.

Graf 1: Pregled testiranj - nacionalni program in tuji naročniki

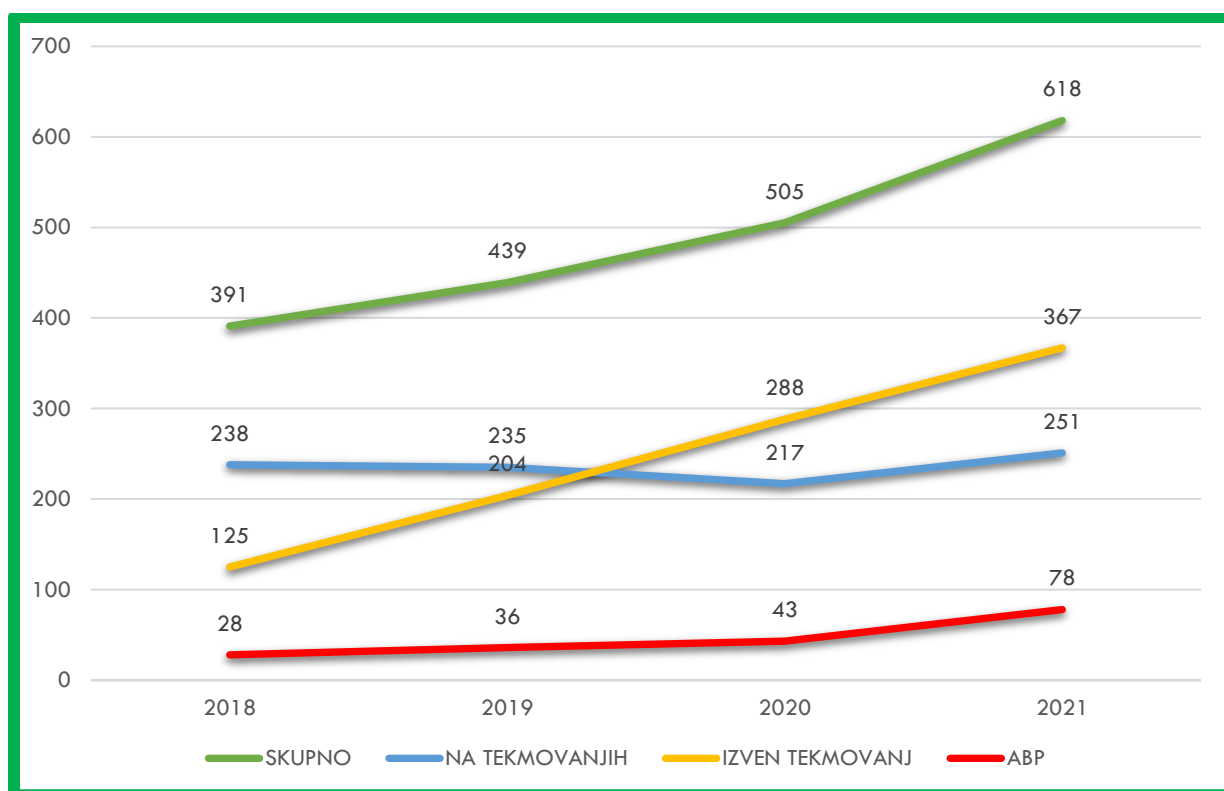

2.1 NACIONALNI PROGRAM TESTIRANJ V OBDOBJU 2018 – 2021

SLOADO pripravlja načrt razporeditve testiranj na podlagi predhodne ocene tveganja športna na doping.(4.2 člen MSTP) in se med letom/ciklom spremlja, vrednoti in posodablja.

Načrt obsega testiranja na tekmovanjih in izven tekmovanj. Izbor športov in njihovih disciplin ter športnikov je odvisen od prioritete, ki so opredeljene v MSTP. SLOADO je pristojna za izvedbo programov testiranja na nacionalnih tekmovanjih.

Graf 2: Nacionalni program testiranj v obdobju 2018-2021

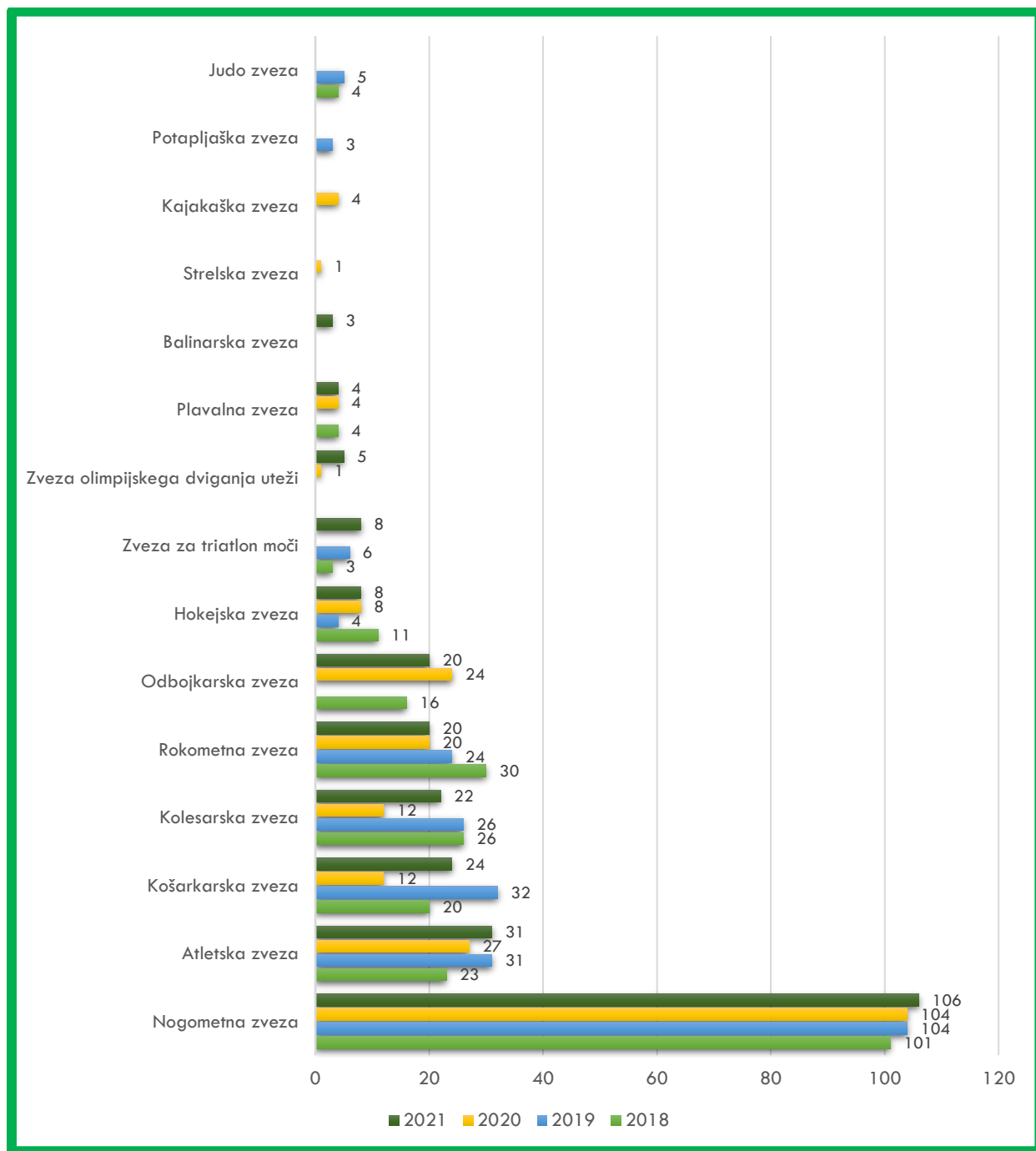

2.1.1 TESTIRANJA NA TEKMOVANJH

Testiranja na tekmovanjih so le del letnega načrta razporeditve testiranj in se izvajajo v skoraj vseh ekipnih športnih in nekaterih individualnih športih. Izbor individualnih športov se vsako leto povečuje. Glede na prioritete je več testiranj opravljenih v profesionalnih ligah in odmevnejših olimpijskih športih, a ne nujno vedno. Program se odvija tudi v športih, ki so visoko rizični na svetovnem nivoju in v športih z višjim nacionalnim nabojem.

Ekipni športi, ki so udeleženci evropskih in svetovnih prvenstev in so se morali nanje kvalificirati, so obvezno vključeni v program. Ravno tako so pod drobnogledom športi, ki nastopajo na OL.

Graf 3: Nacionalni program testiranja na tekmovanjih

2.1.2 TESTIRANJA IZVEN TEKMOVANJ

Nacionalni program testiranja izven tekmovanj je bolj specifičen in usmerjen predvsem v testiranje športnikov, kandidatov za nastop na največjih tekmovanjih. Program se izvaja nenapovedano, v največji meri za športnike, člane Nacionalne skupine za testiranja (NRTP).

Na podlagi Strokovnega dokumenta za specifično športno analizo (TDSSA) se SLOADO skuša približati standardom in na osnovi fizioloških kriterijev tveganja izvaja na odvzetih vzorcih še dodatna testiranja za EPO (eritropoezo stimulirajoči agensi) in za GHRF (rastni hormon in njegovi sproščujoči dejavniki).

V pregledni tabeli niso vključeni slovenski športniki, ki so člani mednarodnih testnih skupin, ker so v pristojnosti mednarodnih zvez.

Tabela 1: Nacionalni program testiranja izven tekmovanj

	2018	2019	2020	2021
Atletika	21	30	26	28
Atletika (para)				1
Biatlon	8	7	7	27
Boks	2	2		
Dviganje uteži	2			
Hokej na ledu	4	11	10	8
Jadranje		2	3	4
Judo	2	24	20	15
Kajak-kanu	4	7	10	22
Karate	4		1	1
Kolesarstvo	14	15	13	21
Kolesarstvo (para)			3	2
Košarka			28	28
Lokostrelstvo				3
Namizni tenis			5	8
Nogomet	13	23	65	44
Odbojka	10	20	24	24
Plavanje		6	13	16
Plavanje (para)				1
Powerlifting				5
Ritmična gimnastika			2	3
Rokomet			24	24
Sankanje	1			
Smučanje	17	19	21	68
Smučanje (para)				1
Streljanje			1	3
Streljanje (para)			6	4
Športno plezanje			3	3
TAEKWON-DO	1		3	3
Triatlon	2			
	105	166	288	367

2.2 NACIONALNA REGISTRIRNA SKUPINA ZA TESTIRANJE (NRTP) IN SKUPINA ZA TESTIRANJE (TP)

Testiranja izven tekmovanj potekajo na športnikih, ki so v nacionalno registrirno skupino za testiranje (NRTP) vključeni na podlagi za to pripravljenih kriterijev, ki so opredeljeni v Kodeksu.

Leta 2020 je SLOADO oblikovala tudi t.i. skupino za testiranje (TP), kamor so športniki vključeni na podlagi podobnih kriterijev kot za NRTP, le zahteve za posredovanje lokacij so pri tej skupini nekoliko manjše, blažje pa so tudi sankcije. Na ta način, je v testno skupino vključenih več športnikov, kar omogoča večjo prilagodljivost, učinkovitost in nepredvidljivost testnega programa.

Tabela 2: Število športnikov vključenih v NRTP in TP

	2018				2019				2020				2021			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
NRTP	57	28	31	31	34	34	32	40	43	42	40	40	39	46	51	26
TP									23	23	23	23	23	22	48	43
SKUPAJ	57	28	31	31	34	34	32	40	66	65	63	63	62	68	99	69

SLOADO skozi četrtoletja sledi zastavljeni strategiji izbora športnikov, ki upošteva dejavnike tveganja na doping, koledar velikih športnih prireditev in pogojev, ki jih postavljajo Kodeks in njemu podrejeni dokumenti. Spremljajo se tudi športni dosežki vseh vključenih športnikov.

3. UPRAVLJANJE Z REZULTATI IN KRŠITVE PROTIDOPINŠKIH PRAVIL

SLOADO ima vzpostavljen postopek upravljanja z rezultati v primeru kršitev protidopinških pravil v vseh fazah postopka, skladno s Kodeksom, Mednarodnimi standardi in Protidopinškim pravilnikom SLOADO. Za postopke upravljanja z rezultati so odgovorni: **disciplinska komisija** in **pritožni organ - arbitraž**.

3.1 DISCIPLINSKI POSTOPKI

V obdobju 2018 – 2021 so bili v pristojnosti SLOADO in mednarodnih zvez zaključeni naslednji disciplinski postopki:

2018:

- SKUKAN Luka – ameriški nogomet, 4 letna izločitev iz športa zaradi uporabe kokaina
- HAFNER Domen – atletika, 4 letna izločitev iz športa zaradi uporabe darbepoetina
- VETRIH Amadej – nogomet, 6 mesečna izločitev iz športa zaradi uporabe higenamina
- JEGLIČ Žiga – hokej na ledu, 8 mesečna izločitev iz športa zaradi uporabe feneterola
- BRAJKOVIČ Janez – kolesarstvo, 10 mesečna izločitev iz športa zaradi uporabe metileksanemina
- KUMAR Kristjan – kolesarstvo, 8 letna izločitev iz športa zaradi uporabe rEPO

2019:

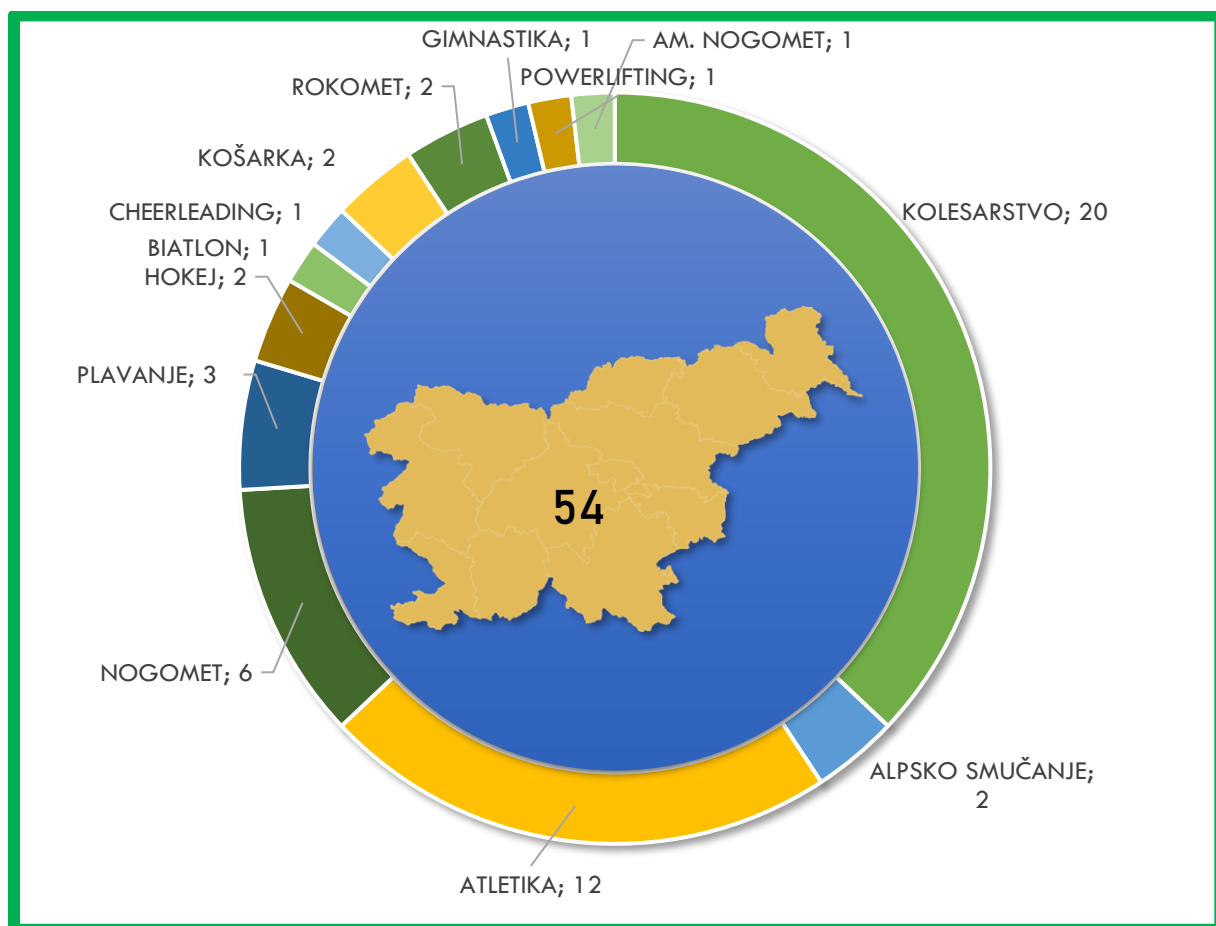
- ŠIŠMANOVIČ Goran – Powerlifting – 4 letna izločitev iz športa zaradi uporabe metandienona in osandrolona
- KOREN Kristjan – kolesarstvo, 2 letna izločitev iz športa na podlagi ponovnega testiranja vzorca iz leta 2011
- BOŽIČ Borut – kolesarstvo, 2 letna izločitev iz športa na podlagi ponovnega testiranja vzorca iz leta 2012
- ALIAJ Toni, nogomet - 1 letna izločitev iz športa zaradi uporabe kokaina

2020:

- RATEJ Martina – atletika, 2 letna izločitev iz športa na podlagi ponovnega testiranja vzorca iz leta 2012
- MILEC Martin – nogomet, 4 mesečna izločitev iz športa zaradi uporabe fenoterola
- DOLENC Nal – nogomet, 6 mesečna izločitev iz športa zaradi uporabe metandienona

2021:

- ČOPIĆ Bruno – rokomet, 3 mesečna izločitev iz športa zaradi uporabe kokaina
- MLAKAR Dejan – košarka, 2 letna izločitev iz športa zaradi uporabe dehidroklorometil-testosterona

Slika 2: Prikaz slovenskih kršiteljev protidopinških pravil

3.2 POSTOPKI ZARADI NAPAK V PROGRAMU POSREDOVANJA LOKACIJ

V program posredovanja lokacij so vključeni športniki, člani nacionalne registrirne skupine za testiranje (NRTP). Neizpolnjevanje zahtev Programa posredovanja lokacij se kaže kot neposredovana prijava lokacije, nespremenjena lokacija ali neuspešno testiranje. Katerekoli tri napake v 12 mesecih pomenijo domnevno kršenje protidopinških pravil, kar športnika vodi v disciplinski postopek, kjer je lahko, v primeru potrditve domnevne kršitve, izločen iz športa.

Tabela 3: Število napak v programu posredovanja lokacij

	2018	2019	2020	2021
NEPOSREDOVANA LOKACIJA	4	3	1	1
NEUSPEŠNO TESTIRANJE	2	6	4	4
	6	9	5	5

V programu posredovanja lokacij je posebna tričlanska komisija za ugotavljanje napak po letih obravnavala vse primere, navedene v Tabeli 3.

4. TERAPEVTSKE IZJEME

Terapevtske izjeme se podeljujejo izključno na osnovi in skladno z Mednarodnimi standardi za terapevtske izjeme. Njihov namen je vzpostavitev:

- pogojev, ki morajo biti izpolnjeni za podelitev terapevtske izjeme (ali TI), ki dovoljuje prisotnost prepovedane snovi v športnikovem vzorcu ali športnikovo uporabo ali poskus uporabe, posest in/ali dajanje ali poskus dajanja prepovedane snovi ali omogočanje prepovedanega postopka zaradi terapevtskih razlogov,
- odgovornosti, ki jo nosijo protidopinške organizacije v zvezi s sprejemanjem in sporočanjem odločitev glede TI,
- postopka, po katerem športnik zaprosi za TI,
- postopka, po katerem športnik doseže, da TI, ki mu jo je podelila ena protidopinška organizacija, prizna druga protidopinška organizacija,
- postopka, po katerem WADA pregleda odločbo glede TI, in
- določb o strogi zaupnosti, ki veljajo za postopke TI.

Tabela 4: Pregled terapevtskih izjem po številu in farmakološki skupni

FARMAKOLOŠKA SKUPINA		2018	2019	2020	2021
S1	ANABOLNI AGENSI	1 + 1	1 + 1	2	2
S2	PEPTIDNI HORMONI, RASTNI DEJAVNIKI, SORODNE SNOVI IN POSNEMOVALCI	1	1	1 + 1	1 + 2
S3	BETA 2 AGONISTI	1 + 2	1 + 2	1 + 2	4
S4	HORMONI IN METABOLIČNI MODULATORJI	4	1	2 + 3	1 + 5
S5	DIURETIKI IN MASKIRNI AGENSI		2	2 + 1	2
S6	POŽIVILA	2	1	1 + 1	1 + 2
S9	GLUKOKORTIKOSTEROIDI	1	1 + 2	1 + 2	1
SKUPAJ		4 + 9	6 + 7	8 + 11	3 + 18

V Tabeli 4 so predstavljene terapevtske izjeme, izdane v določenem letu ter terapevtske izjeme, ki so bile izdane za daljše obdobje, saj gre za izjeme z večletno ali doživiljenjsko veljavnostjo. Kljub vsemu, odbor za terapevtske izjeme (OTI) vsako diagnozo enkrat letno preveri.

Športniki večino dokumentacije, ki je potrebna za odobritev TI, pridobijo sami s pomočjo osebnega zdravnika in specialista, ki na podlagi diagnoze predpiše terapijo. OTI vsako leto dodatno obravnava še več kot 100 vprašanj v elektronski obliki, povezanih z uporabo zdravil / dopolnil.

5. PREVENTIVNI PROGRAMI

Svetovni protidopinški kodeks (Kodeks) od športnikov in članov spremljevalnega osebja zahtevata, da poznajo in upoštevajo vse veljavne protidopinške politike in pravila, sprejeta na podlagi Kodeksa (člen 21.1.1. in 21.2.1).

Slovenska antidoping organizacija (SLOADO) je, kot nacionalna protidopinška organizacija v Sloveniji, dolžna v skladu s 20.3.13 členom Kodeksa načrtovati, izvajati, ocenjevati in spodbujati protidopinško izobraževanje v skladu z zahtevami Mednarodnih standardov za izobraževanje, vključno z zahtevo, da nacionalne zveze izvajajo protidopinško izobraževanje v sodelovanju s SLOADO (člen 3.8 Protidopinškega pravilnika SLOADO).

Izobraževalni programi so ključni za zagotavljanje enotnih, usklajenih in učinkovitih protidopinških programov tako na mednarodni kot na nacionalni ravni (Kodeks, člen 18.1) ter podpirajo načelo, da naj bo športnikovo prvo srečanje z bojem proti dopingu preko izobraževanja in ne preko testiranja (odvzema vzorca) (Mednarodni standardi za izobraževanje, člen 7.2.1). Na nacionalni ravni izobraževalne protidopinške programe usklajuje SLOADO v sodelovanju z ustreznimi Nacionalnimi panožnimi športnimi zvezami (NPŠZ), Olimpijskim komitejem Slovenije – združenjem športnih zvez (OKS – ZŠZ), Zvezo za šport invalidov Slovenije - Slovenki paralimpijski komite (Zveza ŠIS SPK), pristojnim ministrstvom in izobraževalnimi ustanovami (Kodeks, člen 18.2.3). Kljub temu, da NPŠZ niso neposredno podpisnice Kodeksa, so kot članice Mednarodnih športnih zvez in OKS-ZŠZ, dolžne delovati v skladu s Kodeksom in pripadajočimi mednarodnimi standardi.

5.1 PROGRAMI ZA ŠPORTNIKE IN SPREMLJEVALNO OSEBJE ŠPORTNIKOV

V obdobju med leti 2018 in 2021 se je zasnova protidopinških programov v Sloveniji precej spremenila. V prvi vrsti so k temu botrovali Mednarodni standardi za izobraževanje, ki od protidopinških organizacij zahtevajo izvajanje izobraževalnih programov, ki vključujejo:

- **izobraževanje, ki temelji na vrednotah:** izvajanje aktivnosti, ki poudarjajo razvoj posameznikovih osebnih vrednot in načel. To izobraževanje pri udeležencih krepi sposobnost sprejemanja odločitev za etično vedenje,
- **ozaveščanje:** izpostavljanje vsebin in vprašanj v zvezi s čistim športom,
- **zagotavljanje informacij:** dajanje na voljo točnih in posodobljenih vsebin v zvezi s čistim športom.
- **protidopinško izobraževanje:** izvajanje usposabljanja o protidopinških vsebinah za krepitev sposobnosti vedenja, skladnega z vrednotami čistega športa, in sprejemanja premišljenih odločitev.

SLOADO je leta 2020 pripravila podroben načrt izobraževanja, ki vključuje vse zahteve člena 4. Mednarodnih standardov za izobraževanje in sledi WADA Smernicam za Mednarodne standarde za izobraževanje. Izobraževalni načrt se posodablja/dopolnjuje na letni ravni.

K spremembi protidopinških programov so prispevale tudi izkušnje zadnjih let ter podpiranje načela, da naj bo športnikov prvi stik z bojem proti dopinga preko izobraževanja in ne preko testiranja (kontrole dopinga). Analiza izvajanja preventivnih programov je pokazala, da:

- je nemogoče izvesti predavanja za vse športnike, ki so lahko testirani
 - program testiranj SLOADO zajema tudi testiranja na državnih prvenstvih in v različnih ligah v ekipnih športih, kamor je vključeno veliko število športnikov in se vnaprej ne ve, katerega športnika se bo testiralo,
- kljub prizadevanjem SLOADO se nekatere zveze niso odzvale na pozive za izvedbo predavanj za njihove športnike in spremljevalno osebje športnikov,
- zveze niso uspele zagotoviti, da bi SLOADO imela možnost izobraževanja športnikov več kot enkrat v daljšem časovnem obdobju (kar je največkrat pomenilo, da je športnik bil deležen le enega izobraževanja s strani SLOADO),
- izvedba predavanj, kjer imajo sodelujoči različno začetno protidopinško znanje ne dosegajo zastavljenih ciljev, saj se nenehno posreduje osnovne vsebine, nadgradnja s posredovanjem bolj podrobnih vsebin pa (zaradi običajno le ene možnosti za izvedbo izobraževanja) ni mogoča.

Na podlagi zgoraj naštetega se je SLOADO skupaj z Olimpijskim komitejem Slovenije – Združenjem športnih zvez odločila, da uvede obvezno e-izobraževanje za vse registrirane slovenske športnike od 14. leta dalje. OKS je določbo o obveznem e-izobraževanju leta 2020 umestil v kriterije za pridobitev tekmovalne licence (točka 2.2.9). Leto 2021 je bilo prehodno obdobje, pravilo pa je v veljavi od 01.01.2022 dalje. Uvedba obveznega e-izobraževanja je pomenila spremembo sheme preventivnih programov, kjer je SLOADO omejila izvedbo izobraževanj »v živo« na športnike dijake, vključene v srednje šole s športnimi oddelki, člane nacionalnih reprezentanc ter kandidate za nastope na velikih tekmovanjih v mladinskih in članskih kategorijah ter njihovo spremljevalno osebje.

5.1.1 PREVENTIVNI PROGRAMI V LETIH 2018 IN 2019

Programi za učence in učenke osnovnih šol

V šolskem letu 2017/2018 smo prvič začeli uvajati protidopinške vsebine v osnovne šole. Pripravili smo gradivo »Vrednote v vsakem razredu osnovne šole«, ki temelji na izobraževanju v skladu z vrednotami. Za vsak razred osnovne šole vsebuje učne priprave za učitelje ter različne aktivnosti in igre za učence in učenke, preko katerih spoznavajo pomen vrednot v športu ter se srečajo z nekaj osnovnimi protidopinškimi informacijami. Gradiva so pripravljena na način, da jih lahko učitelji uporabljajo brez predhodnega usposabljanja.

Ob podpori Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport so bile k izvedbi programa vabljene vse slovenske osnovne šole:

- v šolskem letu 2018/2019 se je na vabilo odzvalo preko 180 šol, v program pa je bilo vključenih skoraj 10 tisoč učencev in učenk,*
- v šolskem letu 2019/2020 je program aktivno izvajalo preko 73 šol, v program pa je bilo vključenih preko 20 tisoč podatkov.*

**Podatki niso natančni, saj smo bili pri nadzoru odvisni od povratnih informacij, prejetih s strani posameznih šol.*

Poleg programov v osnovnih šolah smo izvedli tudi programe ozaveščanja na šolskih športnih tekmovanjih, festivalu športa mladih in dogodkih, namenjenih otrokom (mini olimpijada, dogodki Razgibajmo Ljubljano, ipd.) na katerih je sodelovalo preko 1.200 udeležencev.

Programi za športnike in spremljevalno osebje športnikov

V letu 2018 in 2019 je bilo izvedenih preko 80 predavanj za skoraj 2 tisoč udeležencev ter 8 programov ozaveščanja za skoraj tisoč udeležencev:

- v sodelovanju z OKS-ZŠZ protidopinška predavanja za kandidate/udeležence velikih mladinskih in članskih tekmovanj (OI, POI, MOI, OFEM),
- v sodelovanju z NPŠZ in klubi protidopinška predavanja za člane nacionalnih reprezentanc oziroma klubov,
- v sodelovanju s srednjimi šolami s športnimi oddelki protidopinška predavanja za dijake-športnike (program, ki teče od 2011 dalje).
- programi ozaveščanja na izbranih šolskih športnih tekmovanjih v ekipnih športih, atletiki, teku na smučeh, plavanju, judu in kolesarstvu ter na Festivalu športa mladih za dijake vseh SŠ,

Poleg tega je bilo športnikom in spremljevalnemu osebju leta 2019 na voljo tudi e-izobraževanje ADeL. Certifikat je uspešno pridobilo 527 športnikov iz 33 športnih panog ter 40 trenerjev iz 13 športnih panog.

5.1.2 PREVENTIVNI PROGRAMI OD LETA 2020 DALJE

Programi za učence in učence osnovnih šol

Programi na osnovnih šolah so zaradi epidemije potekali v okrnjeni obliki. Za šole smo pripravili vsebine, ki so bile primerne tudi za šolanje na daljavo. Vsebine smo objavili na spletni strani SLOADO (<https://www.sloado.si/kategorija/za-sole>) ter o tem preko različnih študijskih skupin in skupin na družbenih omrežjih obvestili učitelje.

Programi za športnike in spremljevalno osebje športnikov

Programi za dijake-športnike na srednjih šolah in gimnazijah s športnimi oddelki so potekali tako v on-line obliki kot v živo (odvisno od preferenc posamezne šole). Izvedenih je bilo 14 predavanj za 712 dijakov – športnikov.

Predavanja za športnike in spremljevalno osebje športnikov so potekala:

- na pobudo nacionalnih panožnih športnih zvez za člane državnih reprezentanc,
- na pobudo OKS-ZŠZ za kandidate na velikih tekmovanjih v mladinski in članski konkurenci (EYOF, MOI, OI, POI).

Skupno je bilo v leto 2020 in 2021 izvedeno 15 predavanj za 523 športnikov in članov spremljevalnega osebja.

Sočasno s pripravo nove določbe o obveznem e-izobraževanju za pridobitev tekmovalne licence je SLOADO skupaj z OKS-ZŠZ že leta 2020 pričela z obveščanjem nacionalnih panožnih športnih zvez ter pozivala športnike in spremljevalno osebje k pridobitvi certifikata za e-izobraževanje:

- leta 2020 je e-izobraževanje ALPHA za športnike opravilo 937 športnikov, e-izobraževanje COACH TRUE pa 700 članov spremljevalnega osebja športnikov,
- leta 2021 je e-izobraževanje ADEL za športnike na nacionalnem ali mednarodnem nivoju opravilo 15181 športnikov, ADEL za trenerje vrhunskih športnikov pa 1276 članov spremljevalnega osebja športnikov.

V sklopu usposabljanj za strokovne delavce v športu so bila izvedena predavanja za Nogometno zvezo Slovenije (UEFA B in UEFA A licenca) in Cheerleading zvezo Slovenije.

5.2 DRUGI PROGRAMI

Med druge programe, kjer je bilo izvedenih 28 različnih predavanj za preko 600 udeležencev sodijo:

- izobraževalni programi v obliki izbirnih vsebin na fakultetah:
 - izbirni predmet »Šport brez dopinga« na Fakulteti za šport – se izvaja od študijskega leta 2020/2021 dalje,
 - predstavitev protidopinških vsebin v sklopu izbirnega predmeta "Izbrana poglavja iz klinične biokemije" na Fakulteti za farmacijo,
 - nadaljevanje postopka umestitve izbirnega predmeta »Šport brez dopinga« na Medicinski fakulteti in Fakulteti za Farmacijo v Ljubljani,
- programi za zdravstvene delavce:
 - podiplomsko izobraževanje: "Javno zdravje otrok, mladostnic in mladostnikov" (katedra za pediatrijo),

- protidopinške vsebine kot del podiplomskega tečaja iz medicine športa z naslovom "Posebna znanja iz medicine športa".

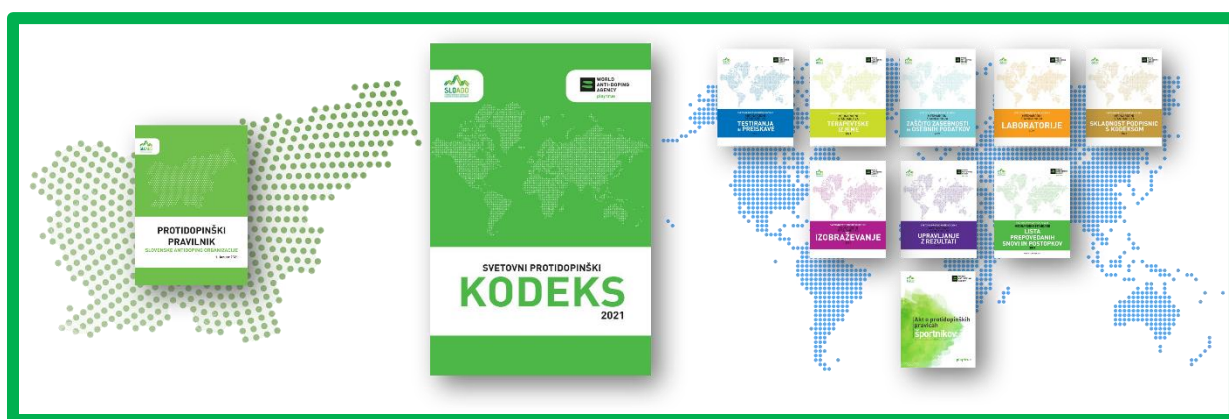
5.3 INFORMIRANJE IN ZALOŽNIŠTVO

Informiranje je namenjeno celotni javnosti s poudarkom na posredovanju osnovnih informacij o boju za čist šport ter posledicah uporabe prepovedanih snovi in postopkov. Za potrebe informiranja uporabljamo različne metode in oblike:

- spletna stran SLOADO www.sloado.si,
- socialna omrežja (Facebook, Twitter, Instagram, You Tube),
- tiskana gradiva (plakati, zloženke, letaki, knjižice, priročniki, ...),
- promocijski materiali (po potrebi: kemični svinčniki, večnamenske vrečke, frizbiji, zapestnice, ...),
- kampanja ozaveščanja športne in splošne javnosti: PLAY TRUE DAY – Dan čistega športa – 10. april.

Leta 2021 so izšla nova svetovna protidopinška pravila – Kodeks in Mednarodni standardi. SLOADO je zaradi tega:

- vsa pravila prevedla v slovenski jezik,
- pripravila nov protidopinški pravilnik SLOADO,
- na spletni strani namenila del strani novim pravilom z povzetki sprememb,
- organizirala protidopinško konferenco za nacionalne panožne športne zveze, kjer so bila pravila predstavljena.

Slika 3: Nova protidopinška pravila 2021

V obdobju med letom 2018 in 2021 je SLOADO izdala sledeča informativna in izobraževalna gradiva:

- Priročnik za osebje za odvzem vzorcev, 2021
- Svetovni protidopinški Kodeks, prevod, 2020
- Mednarodni standardi za testiranja in preiskave, prevod, 2020
- Mednarodni standardi za upravljanje z rezultati, prevod, 2020
- Mednarodni standardi za terapevtske izjeme, prevod, 2020
- Athletes and coaches' perspective on clean sport, 2019
- Vrednote v vsakem razredu osnovne šole, 2019
- Priročnik za uradnike za kontrolo dopinga, 2018
- Gamsek Miha in prvo tekmovanje: knjiga o poštenem športu, 2018
- Gams Miha in čudežne jagode: knjiga o poštenem športu, 2018
- Mike the little chamois and his first competition: the book about fair sport, 2018
- Mike the chamois and magic berries: the book about fair sport, 2018
- Zloženka Postopek kontrole dopinga, 2018
- Zloženka Nenamerni doping, 2018

5.4 USPOSABLJANJA

Vsako leto so bili organizirani letni licenčni seminarji za osebje za odvzem vzorcev.

Tabela 5: Število vabljenih in prisotnih na licenčnih seminarjih za osebje za odvzem vzorcev

datum seminarja	število vabljenih	število prisotnih
04.04.2018	29	18
05.03.2019	38	27
10.03.2020	37	24
20.05.2021	37	24

Usposabljanje za osebje za odvzem vzorcev je potekalo oktobra 2018 v Ljubljani, udeležilo pa se ga je 22 kandidatov.

6. MEDNARODNI PROJEKTI

6.1 UNESCO Sklad za preprečevanje dopinga v športu

Clean sport in Schools and at School Sport Competitions

Projekt, ki je potekal v šolskem letu 2017/2018, je bil namenjen preventivnim protidopinškim programom v osnovnih in srednjih šolah. V sklopu projekta smo:

- pripravili knjižice za učence I. in II. triade,
- vsem šolam razdelili plakate »Šport brez dopinga«, kjer so preko stripa prikazani razlogi za boj proti dopingu,
- izvedli predavanja za dijake – športnike vseh prvih letnikov gimnazij s športnimi oddelki,
- izvajali programe ozaveščanja na izbranih šolskih športnih tekmovanjih v atletiki, kolesarstvu, teku na smučeh,
- izvedli program ozaveščanja na Festivalu športa mladih.

Vrednost projekta je bila 16.839,27 €. SLOADO je, kot izvajalka projekta prejela celotni znesek.

6.2 EACEA Erasmus+

JUST SPORT

Projekt, ki je potekal od januarja 2017 do junija 2018, je bil namenjen ozaveščanju rekreativnih športnikov, obiskovalcev fitnes centrov ter trenerjev fitnesa in lastnikov. V sklopu projekta smo:

- med rekreativne športnike razdelili spletne vprašalnike, s pomočjo katerih bomo ugotavljali nivo njihove športne aktivnosti, kulturo uporabe prehranskih dopolnil in /ali prepovedanih snovi ter njihov odnos do zaščite čistega športa,
- pripravili poseben vprašalnik namenjen fitnes trenerjem in lastnikom, s katerim želimo ugotoviti delež uporabnikov prepovedanih snovi med obiskovalci v fitnes centrih v Sloveniji,
- v začetku leta 2018 organizirali več eno do dvodnevni protidopinški seminarji, namenjeni različnim ciljnim skupinam – rekreativnim športnikom, trenerjem v fitnes centrih in lastnikom fitnes centrov,
- podelili certifikate »Clean Sport Trainer« oz. »Clean Sport Fitnes Centre« trenerjem in lastnikom, ki bodo sodelovali v našem programu (ustreznih prevodov še nismo pripravili),
- fitnes centre, ki so sodelovali v projektu, umestili v aplikacijo za pametne telefone, s pomočjo katere bo uporabnikom vidno, kateri fitnes centri v njihovi okolici se zavzemajo za čist šport in jim s tem nudijo varno okolje za vadbo.

Vrednost projekta je bila 359.240,00 €, od tega je SLOADO, kot ena izmed partnerjev projekta, prejela 31.820,00 €.

RESPECT

Cilji projekta, ki je potekal od januarja 2017 do decembra 2020 so bili:

- z razvojem in postavitvijo izobraževalne platforme »Clean Sport Knowledge Exchange Platform« spreminiti način, kako evropska protidopinška skupnost izmenjuje znanje z namenom izboljšanja obstoječih in razvojem novih protidopinških programov,
- preko mednarodnih forumov in serije videov povzdigniti glas protidopinškega gibanja, predvsem športnikov,
- zasnova Delphi metode, s pomočjo katere se pripravi seznam za raziskovanje na področju protidopinške preventive,
- zasnovati 10-letni strateški načrt za protidopinško izobraževanje (Načrt čistega športa 2030),
- obdržati in še izboljšati položaj Evrope kot vodilne v protidopinški preventivi ter razvoj rešitev, ki so relevantne za socialno ekonomijo Unije.

Vrednost projekta je bila 359.240,00 €, od tega je SLOADO, kot partner v projektu, prejela 31.820,00 €.

RESPECT – P

Projekt RESPECT P poteka od januarja 2020 do decembra 2022.

Cilji projekta so:

- na podlagi pregleda obstoječe literature postaviti usmeritve za prihodnje preventivne programe za športnike invalide ter identificirati vrzeli v znanju,
- dodatno razviti izobraževalno platformo »Clean Sport Knowledge Exchange Platform« ter vključiti tematiko, vezano na športnike invalide in njihovo spremljevalno osebje,
- preko serije videov povzdigniti glas spremljevalnega osebja športnikov in športnikov invalidov,
- vključitev športnikov invalidov in njihovega spremljevalnega osebja v proces protidopinških raziskav,
- s povečanjem fokusa na športnike vključiti v preventivne programe tudi tiste, ki ne spadajo pod okrilje WADA,
- s pomočjo Delphi metode pripraviti seznam za raziskovanje na področju protidopinške preventive za športnike invalide.

Vrednost projekta je bila 398.955,00 €, od tega SLOADO, kot partner v projektu, prejme 19.765,00 €.

I VALUE

Projekt I Value poteka od januarja 2020 do decembra 2022.

Cilji projekta so:

- s pomočjo pregleda obstoječe literature razviti I Value program in bodoče preventivne programe, ki temeljijo na vrednotah,
- razviti, izvesti in evalvirati preventivni program za osnovnošolce, ki je podprt z raziskavami in temelji na vrednotah,
- povečati sposobnosti, zmožnosti in motivacijo osnovnošolskih učiteljev za izvajanje preventivnih programov,
- spodbuditi starše k vzgoji otrok, ki temelji na vrednotah,
- znanstveno evalvirati uspešnost preventivnega programa,
- s predstavitvijo programa na I Value konferenci povečati obseg prakse in raziskav s področja preventivnih programov, ki temeljijo na vrednotah,
- z vključitvijo literature in gradiv, zbranih v tem projektu, razširiti fokus Clean Sport Alliance Knowledge Exchange Platform.

Vrednost projekta je 360.055,00 €, od tega SLOADO, kot vodilni partner, prejme 93.205,00 €.

7. REVIZIJA WADA

V začetku leta 2021 je WADA izvedla revizijo Slovenske anti-doping organizacije. Revizija je potekala preko spleta, WADA pa je bilo v pregled predloženih 144 različnih dokumentov, povezanih z vsemi področji delovanja SLOADO in izvajanjem različnih aktivnosti (testiranje, izobraževanje, itd.) in je bila uspešno zaključena septembra 2021.

Slika 4: WADA potrdilo u uspešno izvedeni reviziji

8. FINANČNO POROČILO

Tabela 6: Pregled prihodkov med let 2018 in 2021

Prihodki/leto	2018	2019	2020	2021	SKUPAJ	%
FŠO	49.000 €	55.328 €	58.100 €	66.700 €	229.128 €	11%
MIZŠ	202.000 €	243.000 €	243.000 €	243.000 €	931.000 €	48%
OKS	24.872 €	24.872 €	21.265 €	24.872 €	95.881 €	5%
OSTALO	100.019 €	118.920 €	77.610 €	134.374 €	430.923 €	22%
Projekti	17.426 €	158.879 €	59.929 €	35.480 €	271.714 €	14%
SKUPAJ	393.317 €	600.999 €	459.904 €	504.426 €	1.958.646 €	100%

Tabela 7: Pregled odhodkov med leti 2018 in 2021

Odhodki/leto	2018	2019	2020	2021	SKUPAJ	%
Kontrole dopinga	180.825 €	238.313 €	238.004 €	333.768 €	990.910 €	55%
Upravljanje z rezultati	3.012 €	3.615 €	18.586 €	10.809 €	36.022 €	2%
Izobraževanje in ozaveščanje	19.343 €	25.867 €	14.503 €	15.731 €	75.444 €	4%
Informacijska tehnologija in podpora	7.606 €	8.471 €	5.988 €	9.335 €	31.400 €	2%
Založništvo, medijska kampanja, prevajanja	5.102 €	4.066 €	10.841 €	2.993 €	23.002 €	1%
Mednarodne obveznosti SLOADO	17.128 €	4.444 €	4.888 €	4.454 €	30.914 €	2%
Delovanje in materialni stroški	82.588 €	87.095 €	75.914 €	87.303 €	332.900 €	18%
Projekti	40.873 €	151.010 €	73.945 €	34.393 €	300.221 €	16%
SKUPAJ	356.477 €	522.881 €	442.669 €	498.786 €	1.820.813 €	100%

Ljubljana, november 2022

Številka: 315-11-3/22

Janko Dvoršak,

direktor

